

BỆNH VIÊM MÀNG NÃO

VIÊM MÀNG NÃO LÀ GÌ?

Viêm màng não là bệnh bị viêm phần bao bọc não bộ và tủy sống. Nó có thể gây ra bởi vi khuẩn, ký sinh trùng, nấm, và độc tố. Độc tố viêm màng não thì phổ thông nhất và ít nghiêm trọng nhất. Viêm màng não có thể gây ra bởi vi khuẩn là hình thức dễ gây bệnh nhất và đưa đến những biến chứng trầm trọng, lâu dài. Nó không phải là một bệnh thông thường nhưng phải chữa trị ngay với thuốc trụ sinh để ngăn chặn sự thiệt hại vĩnh viễn hay tử vong.

Bệnh viêm màng não có thể gây ra bởi nhiều loại vi trùng. Hai loại phổ thông là *Streptococcus pneumoniae*, với hơn 80 nhóm huyết thanh có thể gây ra bệnh, và *Neisseria meningitidis*, với năm nhóm huyết thanh mà chúng thường gây ra bệnh viêm màng não.

ĐÂU LÀ CÁC TRIỆU CHỨNG?

Một số người bị bệnh viêm màng não sẽ trở nên rất yếu ớt. Bệnh có thể phát triển từ một hay hai ngày, nhưng nó cũng có thể phát triển mau chóng chỉ trong vài giờ đồng hồ. Không phải ai bị viêm màng não cũng có triệu chứng giống nhau.

Trẻ em (trên 1 tuổi) và người lớn bị viêm màng não có thể bị nhức đầu mãnh liệt, nóng sốt, ói mửa, sợ ánh sáng, cổ bị cứng, và uể oải hoặc rối loạn. Trong thân thể trẻ em cũng như người lớn, có thể xuất hiện những chấm nhỏ màu đỏ tím trên da. Những chấm này có thể xuất hiện bất cứ đâu trên thân thể.

Việc chẩn đoán vi trùng viêm màng não được dựa vào một tổng hợp các triệu chứng và kết quả thử nghiệm.

VI TRÙNG VIÊM MÀNG NÃO NGHIÊM TRỌNG THỂ NÀO?

Nếu được chẩn đoán sớm và chữa trị ngay, hầu hết người ta có thể hoàn toàn bình phục. Nếu không được chữa trị hoặc chậm trễ, vi trùng viêm màng não có thể làm chết người, hoặc người ấy sẽ bị phế tật vĩnh viễn.

VI TRÙNG VIÊM MÀNG NÃO LÂY LAN THỂ NÀO?

May mắn, không một vi trùng gây ra bệnh viêm màng não lại lây lan như bệnh cảm cúm, và chúng không lan tràn chỉ bởi hít thở không khí nơi có người bị bệnh. Các vi trùng này quen sống ở trong mũi và cuống họng, nhưng chúng không sống lâu ở ngoài thân thể. Chúng lây lan khi người ta trao đổi nước bọt (tỉ như khi hôn nhau; chia sẻ nước uống, đồ dùng, hay thuốc lá) hay khi người ta ho hoặc hắt hơi mà không che miệng và mũi.

Vi trùng này **không** gây ra viêm màng não nơi hầu hết mọi người. Thay vào đó, hầu hết người ta trở nên **người mang** vi trùng này trong nhiều ngày, nhiều tuần, hay ngay cả nhiều tháng. Vi trùng này ít khi lấn át được hệ miễn nhiễm của cơ thể và gây nên viêm màng não hay bệnh trầm trọng khác.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ NGĂN NGỪA VI TRÙNG VIÊM MÀNG NÃO?

Chủng ngừa

Bệnh viêm màng não được gây ra bởi *Streptococcus pneumoniae* và *Neisseria meningitidis* thì có thể ngăn chặn bởi chủng ngừa. Thuốc chủng để chống với vi trùng "*Streptococcus pneumoniae*" được

gọi là “pneumococcal conjugate vaccine” hay PCV. Đây là thuốc chủng được đề nghị bởi hội đồng “Advisory Council on Immunization Practices” (ACIP) cho các trẻ em trong vòng một tuổi. *Neisseria meningitidis* được ngăn chặn bởi hai loại thuốc chủng ngừa. Thứ nhất là “meningococcal conjugate vaccine” để chống với bốn nhóm huyết thanh A, C, W, và Y và được gọi là MCV4. Thứ hai là một loại chủng ngừa chống với *Neisseria meningitidis* nhóm huyết thanh B và được gọi là MenB.

Hội đồng ACIP đề nghị thuốc MCV4 cho trẻ em từ 11-12 tuổi, với một liều trợ lực khi 16-18 tuổi. Trong Texas, các học sinh lớp 7 đến 12 thì phải chủng ngừa một liều thuốc MCV4 vào lúc 11 tuổi hay sau đó. Với những ai dưới 22 tuổi và theo học đại học, Texas đòi hỏi phải chủng ngừa một liều MCV4 trong vòng năm năm trước. Các thiếu niên và người trẻ (16-23 tuổi) có thể chủng ngừa với MenB. Loại chủng ngừa này không bị bắt buộc khi ghi danh theo học trong Texas.

Các thuốc chủng ngừa để chống với vi trùng viêm màng óc thì an toàn và hiệu nghiệm. Các phản ứng phụ thông thường gồm sưng đỏ và hơi đau ở chỗ chích khoảng hai ngày. Sự miễn nhiễm phát triển khoảng 1-2 tuần sau khi chủng ngừa và kéo dài từ năm năm cho đến suốt đời tùy theo thuốc.

Thói Quen Lành Mạnh

Đừng dùng chung thực phẩm, đồ uống, đồ dùng, bài chải răng, hay thuốc lá. Hãy rửa tay. Giới hạn số người bạn hôn họ. Hãy che miệng và mũi khi hắt xì hơi hay ho. Duy trì các thói quen lành mạnh cũng có ích, tỉ như ngủ nghỉ đầy đủ và đừng tiếp xúc với người bệnh.

AI CÓ THỂ BỊ BỆNH VIÊM MÀNG NÃO?

Có những nhóm người nào đó dễ bệnh viêm màng não gây ra bởi *Neisseria meningitidis*. Các yếu tố rủi ro gồm bị bệnh HIV (Sida), đi đến những nơi mà bệnh viêm màng não thường có (tỉ như các quốc gia ở Phi Châu và Saudi Arabia), và các sinh viên đại học sống chung trong phòng lớn. Các yếu tố rủi ro khác gồm đã bị bệnh này từ trước, sống trong căn nhà chật chội, hoặc bị đau yếu kinh niên.

Các trẻ em từ 11-15 tuổi có tử xuất đứng hạng thứ hai vì bệnh viêm màng não gây ra bởi *Neisseria meningitidis*. Cũng vậy, những người trẻ từ 16-23 tuổi có tỉ lệ nhiễm bệnh này đứng hạng thứ hai gây ra bởi *Neisseria meningitidis*.

PHẢI LÀM GÌ KHI CHÍNH MÌNH HAY NGƯỜI THÂN BỊ BỆNH VIÊM MÀNG NÃO?

Hãy tìm kiếm sự chăm sóc y tế ngay lập tức.

MUỐN BIẾT THÊM THÔNG TIN

Y tá trường, bác sĩ gia đình, và nhân viên phòng y tế địa phương hay vùng là những nguồn tuyệt hảo về thông tin các bệnh tật. Quý vị cũng có thể gọi bác sĩ gia đình hay phòng y tế để hỏi về việc chủng ngừa viêm màng não.

Các Nguồn Tin Khác

Centers for Disease Control and Prevention (CDC): <https://www.cdc.gov/meningitis/index.html> Texas

Department of State Health Services (DSHS):

Immunization Unit: <https://www.dshs.texas.gov/immunize/PreteenVaccines.aspx>

Infectious Disease Control: <https://dshs.texas.gov/IDCU/disease/meningitis/Meningitis.aspx>

HOUSTON INDEPENDENT SCHOOL DISTRICT

Hattie Mae White Educational Support Center • 4400 West 18th Street • Houston, Texas 77092-8501
www.HoustonISD.org • www.facebook.com/HoustonISD • www.twitter.com/HoustonISD